Dosarul nr.2-12613/2025 (2-25083630-12-2-12062025-1)

H O T Ă R Î R E
în numele Legii

21 noiembrie 2025 mun.Chișinău

Judecătoria Chişinău, sediul Centru
Instanța în componenţă:
preşedintele şedinţei
judecătorul Iraida Secrieru-Coşleț
grefier Alina Mihailuc

examinînd, în şedinţă publică, desfășurată conform art.213, alin.(3)CPC, prin vidoeconferință, pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Morari Dumitru împotriva Ministerului Justiției privind compensarea prejudiciului pentru detenție în condiții contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale și încasarea cheltuielilor de judecată

constată

Morari Dumitru a depus în instanța de judecată acțiune împotriva Ministerului Justiției privind compensarea prejudiciului pentru detenție în condiții contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, prin încheierea judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 07 noiembrie 2023, s-a constatat faptul că, condamnatul Dumitru Morari a fost deținut în calitate de prevenit și condamnat în perioada 08.07.2014 - 10.07.2015; 11.10.2017-26.10.2017; 18.03.2019 - 16.03.2019 - timp de 392 zile în Penitenciarul nr.13-Chișinău, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a mai indicat conform actului judecătoresc dat că, Dumitru Morari a fost deținut cu statut de condamnat în perioada 10.07.2015 - 11.10.2017; 26.10.2017 - 18.03.2019; 26.03.2019 - 04.04.2023; 26.04.2023 - 07.11.2023 (data pronunțării încheierii) - timp de 2257 zile în Penitenciarul nr.17-Rezina, în condiții contrare prevederilor art.3. din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

La fel, instanța a constatat că, condamnatul este în drept să înainteze acțiune civilă.

Menționează că, la 07 mai 2024, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, a respins recursul Penitenciarului nr.17-Rezina, declarat împotriva încheierii judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 07 noiembrie 2023, privind admiterea plângerii condamnatului Dumitru Morari înaintată împotriva administrației

instituției penitenciare referitor la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3. din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului, fiind respins ca nefondat și menținută încheierea fără modificări. Decizia fiind irevocabilă.

A citat prevederile art.1, alin.(3) a Constituției RM, care stabilește că, Republica Moldova este un Stat de drept, democrat, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic, reprezintă valori supreme și sunt garantate.

În conformitate cu art.4, alin. (1) a Constituției RM, dispozițiile Constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Conform art. 16, alin. (1) a Constituției RM, respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a Statului. Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Astfel, indică că, reeșind din circumstanțele de fapt expuse supra, colaborate cu normele de drept relevante situației din speță, consideră necesar de a accepta acțiunea în ordinea prevăzută de Codul de procedură civilă, privind constatarea încălcării drepturilor fundamentale garantate de Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, dreptul de a nu fi supus torturii nici tratamentelor inumane și degradate, recuperând prejudiciul moral cauzat.

A făcut referire la art.5, alin.(1), (2) CPC, care prevede că, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de inperfecțiune, coliziune sau absurditate a legislației în vigoare.

Conform art. 12 CPC, instanța de judecată soluționează cauzele civile în temeiul Constituției RM, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărîrilor și deciziilor Curții Europene al Drepturilor Omului, al hotărîrilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărîrilor Parlamentului RM, al decretelor Președintelui RM, al hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului RM, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități

administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. în cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor năravuri. Dacă la judecarea cauzei civile, se constată că o lege sau un alt act normativ nu corespunde unei legi sau unui alt act normativ cu o putere juridică superioară, instanța aplică normele legii sau ale altui act normativ care are putere juridică superioară. În cazul inexistenței normei de drept care să reglementeze raportul litigios, instanța de judecată aplică norma de drept care reglementează raporturi similare (analogia legii), iar în lipsa unei astfel de norme, se conduce de principiile de drept și de sensul legislației în vigoare (analogia dreptului). Nu se admite aplicarea prin analogie a normei de drept care derogă de la dispozițiile generale, restrînge drepturile sau stabilește sancțiuni suplimentare. Dacă în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sunt stabilite alte reglementări decît cele prevăzute la legislația internă, instanța, la judecarea cauzei, aplică reglementările tratatului internațional.

Precizează că, probe în cauzele civile sunt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art.4. al Constituției RM, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate internaționale la care Republica Moldova este parte.

Menționează că, dacă există neconcordanță între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Astfel, prin hotărîrea Parlamentului RM, din 24 iunie 1997, a fost ratificată Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, astfel dispozițiile Convenției devenind o parte integrantă a cadrului normativ intern, fiind aplicabile din 12 septembrie 1997, direct și avînd prioritate față de legile interne.

Precizează că, în conformitate cu hotărîrea Curții Constituționale nr.55. din 14 octombrie 1999, privind interpretarea unor prevederi ale art.4. din Constituția RM, principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, tratatele internaționale ratificate și cele la care Republica Moldova a aderat, sunt parte componentă a cadrului legal al Republicii Moldova și devin norme ale dreptului ei intern. Dispozițiile legale citate impun, la pronunțarea hotărîrilor judecătorești, instanțele să aplice Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului și jurisprudența CEDO inclusiv, și în primul rînd,

hotărîrile CEDO împotriva Republicii Moldova, iar în lipsa acestora, jurisprudența CEDO în privința altor State, pentru a garanta Drepturile și Libertățile Fundamentale ale Omului la nivel național.

Subliniază că, art.2037 Cod civil, prevede că, mărimea despăgubirii pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată urmează să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

La fel, indică că, art.41 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, stabilește că, dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decît o înlăturare completă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.

Mai menționează că, se consideră că, despăgubirea pe care o acordă Curtea pentru prejudiciul moral reprezintă o reparație pecuniară a prejudiciului moral, de exemplu suferința fizică sau mintală. Prin natura sa, prejudiciul moral nu poate fi calculat precis. Dacă existența sa este stabilă, și în cazul în care Curtea apreciază că trebuie să se acorde o despăgubire pecuniară, aceasta recurge la o evaluare în echitate ținînd seama de normele în care decurg din jurisprudența sa. Orice reclamant care solicită repararea unui prejudiciu moral, trebuie să precizeze valoarea despăgubirii care consideră că i se cuvine în mod echitabil. Cel care se pretinde victima mai multor încălcări poate să pretindă o sumă forfetară care să acopere toate prejudiciile rezultate din încălcările pretinse sau să solicite sume distincte pentru fiecare din încălcările în cauză.

Mai indică că, la acordarea satisfacției echitabile, scopul Curții Europene a Drepturilor Omului nu este unul punitiv, ci mai curînd unul reparatoriu și preventiv. Finalitatea constatării și determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacții echitabile menite să atenueze suferințele victimei. În acest sens, Curtea Europeană nu urmărește pedepsirea statului în culpă pentru încălcările Convenției Europene a Drepturilor Omului și a protocoalelor acesteia, ci încearcă, în primul rînd, să repună victima pe poziția în care aceasta se afla anterior săvîrșirii încălcării. Mai mult ca atît, concluziile și indicațiile expuse în hotărîrile Curții urmăresc prevenirea unor încălcări similare pe viitor.

În continuare, menționează că, prejudiciul moral reprezintă o pagubă care este cauzată individului prin vătămarea unui interes personal nepatrimonial. Utilizarea în calitate de sinonime a noțiunilor „daună” și „prejudiciu”, poate fi justificată din considerații de simplificare a limbajului juridic, ținînd seama de axioma potrivit căreia existența prejudiciului este întotdeauna condiționată de existența daunei. Altfel spus, nu poate exista prejudiciu, fără a exista o daună.

Precizează că, modalitățile de exprimare a prejudiciului moral constituie efectele concrete (consecințele) pe care dauna le produce asupra victimei. Merită de menționat faptul că, jurisprudența CEDO nu relevă o enumerare exhaustivă a modalităților de exprimare a prejudiciului moral. În pofida faptului că unele dintre acestea sunt menționate mai frecvent în hotărîrile CEDO, aceasta, în lumina caracterului evolutiv al Convenției își rezervă expres dreptul de a completa lista în dependență de circumstanțele concrete ale fiecărei cauze examinate. În acest sens, cele mai frecvente menționate modalități de exprimare a prejudiciului moral, după cum rezultă din jurisprudența CEDO sunt: durerea, suferința și rănile fizice și psihice, sentimentul de anxietate, stres și neliniște, sentimentul de neputință, sentimentul de lungă durată, perturbarea vieții, diminuarea reputației, pierderea de oportunitate.

Indică că, sentimentul de anxietate, stres, neliniște, perturbare a vieții și neputință - se constată atunci, cînd victima, aflîndu-se într-o stare permanentă de frică, disconfort și retrăire, nu poate savura modul obișnuit de trai, simțindu-se totodată și incapabilă de a se bucura în modul cuvenit de garanțiile prescrise de lege.

Sentimentul de frustrare, nedreptate și umilință - reprezintă o stare de dezamăgire și neîncredere în raport cu valorile de care este atașată victima, inclusiv modurile de protecție a acestora.

Starea de frică și incertitudine de lungă durată - persistă atunci, cînd victima nu se poate bucura de siguranță și nu poate conta pe așteptările pe care ar fi fost îndreptățită să conteze în situația în care încălcarea nu ar fi survenit.

Astfel, menționează că, practica judiciară deja creată pe faptul deținerii în condiții inumane și degradante, despăgubirea acordată pentru deținerea pe o perioadă extrem de îndelungată în condiții contrare art.3.CEDO, fundamentează solicitarea sa, din care motiv, consideră că, sumă de 225700 lei (2 unități convenționale pentru fiecare zi aflate în condiții contrare art.3. CEDO) este întemeiată și adecvată.

A solicitat pronunțarea unei hotărâri privind încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a prejudiciului moral cauzat prin deținerea în condiții contrare art.3.CEDO, în sumă de 225 700 lei.

În ședința de judecată, organizată prin intermediul videoconferinței, reclamantul – Morari Dumitru s-a prezentat, cererea a susținut și a solicitat admiterea ei.

Reprezentantul pîrîtului Ministerul Justiției – Nigai Nicolae, în ședința de judecată s-a prezentat, cererea nu a recunoscut și a susținut poziția reiterată în referință.

Studiind materialele dosarului, ascultând părțile, analizând în corespundere cu prevederile art.130 CPC, cumulul probelor prezentate, sub aspectul admiterii sau respingerii cererii înaintate, în raport cu specificul pricinii, instanţa de judecată consideră necesar de a admite acțiunea, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.118, alin.(1)CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art.123 CPC, faptele pe care instanţa le-a declarat unanim cunoscute (faptele de notorietate publică) nu se cer a fi dovedite. Faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluţionată anterior în instanţă de drept comun sau în instanţă specializată sînt obligatorii pentru instanţa care judecă cauza şi nu se cer a fi dovedite din nou şi nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleaşi persoane. Sentinţa pronunţată de instanţa judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanţa chemată să se pronunţe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia s-a pronunţat sentinţa numai dacă aceste acte au avut loc şi numai în măsura în care au fost săvîrşite de persoana în cauză. Faptele care, conform legii, sînt prezumate a fi stabilite nu trebuie dovedite de persoana în a cărei favoare se prezumă. Prezumarea faptelor poate fi contestată, conform regulilor generale de probaţiune, de persoana interesată dacă legea nu dispune altfel. Faptele constatate printr-un act al autorităţii publice nu au pînă la judecată putere pentru instanţă şi pot fi contestate în condiţiile prezentului cod. Faptele invocate de una din parţi nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

În ședința de judecată s-a constatat că, prin încheierea judecătoriei Orhei, sediul Rezina din data de 07.11.2023, instanța a admis plângerea condamnatului Morari Dumitru, constatând faptul deținerii ultimului în calitate de prevenit și condamnat în perioada 08.07.2014-10.07.2015; 11.10.2017- 26.10.2017; 18.03.2019-26.03.2019- timp de 392 zile în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, și deținut cu statut de condamnat în Penitenciarul nr. 17 Rezina în perioada 10.07.2015-11.10.2017; 26.10.2017-18.03.2019; 26.03.2019-04.04.2023, 26.04.2023-07.11.2023 (data pronunțării încheierii) - timp de 2257 zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.(f.d.17-24)

Din conținutul aceleiași încheieri rezultă că, instanța i-a explicat lui Morari Dumitru că, dat fiind faptul că, este condamnat la detenție pe viață, nu poate solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar este în drept să înainteze o acțiune civilă. (f.d.124)

Încheierea din data de 07.11.2023 a judecătoriei Orhei, sediul Rezina este irevocabilă, conform deciziei din data de 07.05.2024 a Curții de Apel Chișinău.(f.d.12-16)

În consecință, cu referire la prevederile art. 473^4 alin. (6) Codul de procedură penală, reclamantul Morari Dumitru s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată.

În conformitate cu art.473/2 CPP, plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul, după caz, din care a fost eliberat. Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie menţionate la alin.(1) trebuie să conţină datele privind perioada şi locul detenţiei, precum şi descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului, cu solicitarea de a obliga administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicaţiile altor condamnaţi sau preveniţi, copiile plîngerilor anterioare, adresate administraţiei instituţiei penitenciare sau autorităţilor de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentinţa sau încheierea. În cazul în care plângerea depusă nu corespunde cerinţelor prevăzute la alin.(2), judecătorul de instrucţie stabileşte condamnatului un termen rezonabil, dar nu mai mare de 30 de zile, pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă condamnatul îndeplineşte în termen toate cerinţele din încheierea judecătorului de instrucţie, plângerea se consideră depusă la data prezentării iniţiale. În caz contrar, plângerea se declară inadmisibilă. Verificarea condiţiilor de admisibilitate se efectuează de judecătorul de instrucţie din oficiu. Plângerea se declară inadmisibilă şi în următoarele cazuri:a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la soluţionarea chestiunii privind despăgubirea condamnatului pentru detenţia în condiţii contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru aceleaşi perioade;b) există o hotărâre a Curţii Europene a Drepturilor Omului cu privire la soluţionarea chestiunii privind despăgubirea condamnatului pentru detenţia în condiţii contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru aceleaşi perioade;c) plângerea a fost depusă

după expirarea termenului prevăzut la alin.(5);d) plângerea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens;e) la aceeaşi sau la altă instanţă de judecată se examinează plângerea condamnatului care are ca obiect aceleaşi perioade de detenţie. În acest caz, inadmisibilitatea se declară de instanţa sesizată ultima. Încheierea privind declararea plângerii inadmisibile poate fi atacată cu recurs de către părţi în termen de 10 zile de la data la care au luat cunoştinţă de aceasta. Declararea plângerii inadmisibile în baza temeiurilor prevăzute la alin.(2/3) lit.a)–c) exclude posibilitatea depunerii repetate a plângerii cu acelaşi obiect. Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.

În conformitate cu art. 473/4CPP, la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu. La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum şi de perioada în care condamnatul a fost deţinut în condiţiile contestate. În urma constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473/2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473/2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile

alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, instanţa de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare. *În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473/2 alin.(3), persoanele condamnate la detenţie pe viaţă nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acţiune civilă.* Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăţiei organului care pune în executare sentinţa sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei, instanţa de judecată dispune respingerea plîngerii. Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 15 zile de la data pronunţării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare. Pedeapsa redusă în condiţiile alin.(4) constituie pedeapsă efectiv executată.

Astfel, instanța menționează că, aprecierea violării art. 3 din Convenție, deja a fost stabilită prin act judecătoresc conform modului expus supra, și acest fapt urmează să se rețină în modul corespunzător, iar în speță, se analizează aspectul ce ține de compensare pentru această violare, compensația urmând a fi justificată în raport cu circumstanțele individuale pentru asigurarea aspectului reparației echitabile.

Prin urmare, instanța reține că, în contextul celor arătate, remediul național de constatare, în substanță, și de compensare pentru încălcarea prevederilor art. 3 din Convenție, a fost introdus prin Legea pentru modificarea unor acte legislative nr. 272 din 29 noiembrie 2018, în vigoare din 1 ianuarie 2019.

Astfel, Codul de procedură penală a fost amendat prin introducerea articolelor 473^2 – 473^2, care reglementează modul de soluționare a plângerii privind violarea art. 3 din Convenție, prin detenția în condiții inumane și degradante, inclusiv soluțiile pe care le poate oferi instanța de judecată în cazul în care va constata o eventuală violare, începând cu 1 ianuarie 2019.

Conform cererii de chemare în judecată, reclamantului solicită despăgubirea

pentru perioada de 2257 zile pentru deținerea contrar art. 3 CEDO, solicitare care va fi admisă din următoarele considerente.

Astfel, instanța reiterează că, prin încheierea judecătoriei Orhei, sediul Rezina din data de 07.11.2023, s-a constatat faptul deținerii lui Morari Dumitru, în calitate de prevenit și condamnat în perioada 08.07.2014-10.07.2015; 11.10.2017-26.10.2017; 18.03.2019-26.03.2019-timp de 392 zile în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, și deținut cu statut de condamnat în Penitenciarul nr.17 Rezina, în perioada 10.07.2015-11.10.2017; 26.10.2017-18.03.2019; 26.03.2019-04.04.2023, 26.04.2023-07.11.2023 (data pronunțării încheierii) - timp de 2257 zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Încheierea din data de 07.11.2023 a judecătoriei Orhei, sediul Rezina și decizia din data de 07.05.2024 a Curții de Apel Chișinău, instanța le va reține prin prisma art.123 CPC, corespunzător și constatările conform acestora, care au stabilit expres deținerea reclamantului în condiții de detenție contrare art.3 CEDO.

Iar, prin prisma normelor naționale indicate și a jurisprudenței CEDO, se implică necesitatea compensării prejudiciului reclamantului pentru aceasta. Și, având în vedere revendicările solicitate, sintetizând cele arătate supra, instanța de judecată consideră că, mărimea compensației solicitată de reclamant, în sumă de 225700 lei, constituie o recompensă echitabilă, pentru suferințele suportate, fiind proporțională principiilor compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului, motiv pentru care instanța de judecată va încasa din contul bugetului de stat, în beneficiul reclamantului, suma de 225700 lei, cu titlu de despăgubiri, reieșind din calculul - 2 unități convenționale, adică 100 lei x 2257 zile = 225700 lei. Or, implementarea unui remediu național în vederea compensării prejudiciului urmare a deținerii în condiții contrare art.3 CEDO, implică acordarea unei satisfaceri echitabile și nu una formală, în caz contrar acest remediu nu-și îndeplinește sarcinile elaborării lui.

În altă ordine de idei, instanța indică că, această soluție cu acordarea compensației în mărime maximă se impune prin termenul mare de detenție în condiții contrare art.3 CEDO, raportat la consecințele cauzate reclamantului. Astfel, la materialele cauzei a fost prezentat certificatul nr.86 eliberat de instituția penitenciară în care se indică că, Morari Dumitru se află la evidența Secției medicale cu diagnozele: subatrofia globului ocular; uveită lentă; cataractă secundară; pitiriazis vezicular; otită cronică; gastroduodenită cronică; consecințe TCC; DVV de tip cardiac și hipertensiv.(f.d.57) La fel, a fost anexat certificatul de încadrare în grad de dizabilitate mediu(f.d.58). Aceste acte determină starea de sănătate a reclamantului, care raportat la faptul detenției, termenul detenției și condițiile de detenție se implică a fi în legătură directă. Iar, aceasta stabilește existența circumstanțelor de fapt pentru admiterea solicitării reclamantului integral,

cînd condițiile de detenție au influențat direct sănătatea acestuia. Aici, cu respingerea argumentului contrariul al reprezentantului pîrîtului că, nu au fost prezentate probe din care ar rezulta că, starea de sănătate al reclamantului este influențată de condițiile de detenție contrare art.3 CEDO, sau este evident faptul că, neaflîndu-se în alt mediul decît condiții de detenție, anume condițiile deținerii au determinat și agravat starea de sănătate. La fel, instanța indică că, nu poate fi reținut argumentul reprezentantului pîrîtului cum că, nu a fost demonstrat caracterul constat al influenții condițiilor de detenție, or, este evident faptul că, aflîndu-se în aceleași condiții/același mediu acestea/ta au o influență constată asupra persoanei și pot decît agrava situația și nu să fie diferită, decît dacă sunt înlăturare acele condiții, care raportate la caz nu se atestă.

Cu referire la solicitarea privind încasarea cheltuielilor de judecată, se menționează următoarele.

Conform cererii de chemare în judecată, reclamantul invocă cheltuieli de judecată în sumă de 250 lei cu titlu de taxa de stat achitată la depunerea acțiunii și taxa de timbru, în sumă de 200 lei.

În conformitate cu art.94, alin.(1)CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Corespunzător se atestă că, la depunerea acțiunii, reclamantul a achitat taxa de stat în sumă de 250 lei și taxa de timbru în sumă de 200 lei, fapt confirmat prin ordinul de plată nr.371 din data de 04.06.2025 și nr.372 din data de 04.06.2025 (f.d.2, 3), care reținând soluția la caz, urmează a fi compensată reclamantului.

În baza tuturor argumentelor indicate supra, instanța reiterează despre temeinicia acțiunii reclamantului și soluția de admiterea a acesteia cu dispunerea încasării din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al R.Moldova a sumei de 225700 lei cu titlu de despăgubire în urma detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, a sumei de 250 lei cu titlu de taxă de stat și taxa de timbru achitată la depunerea acțiunii, în sumă de 200 lei.

În conformitate cu prevederile art.art.238-241 Cod de procedură civilă, instanţa de judecată,

hotărăște

Acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată a lui Morari Dumitru împotriva Ministerului Justiției privind compensarea prejudiciului pentru detenție în condiții contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale și încasarea cheltuielilor de judecată, se admite.

Se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Morari Dumitru suma de 225700(două sute douăzeci și cinci mii șapte sute) lei cu titlu de despăgubire pentru 2257(două mii două sute cincizeci și șapte)zile în care persoana a suferit încălcarea condițiilor de detenție contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale calculată cîte 2 unități convenționale(100 lei) pentru fiecare zi de detenție; suma de 250(două sute cincizeci) lei - taxa de stat și suma de 200(două sute) lei – taxa de timbru achitată la depunerea acțiunii.

Hotărârea este cu drept de apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la pronunţarea dispozitivului, prin intermediul judecătoriei Chişinău, sediul Centru.

Preşedintele şedinţei
Judecător Iraida Secrieru-Coșleț